

ΠΥΡΓΟΙ ΤΗΣ ΝΑΞΟΥ

Μένιος Λιόφαγος

Ιάκωβος Λιανόπουλος

Ανάλογα πυργοειδή συγκροτήματα περισσότερα από τριάντα, υπάρχουν διάσπαρτα σε όλη τη Νάξο και χρονολογούνται από τον 13ο αιώνα έως τον 18ο αιώνα. Η διάδοσή τους οφείλεται αφενός στον κίνδυνο της πειρατείας που μάστιζε το Αιγαίο ήδη από την Βυζαντινή περίοδο, αφετέρου στη φεουδαρχική οργάνωση της εξουσίας που επικρατούσε στη Νάξο κατά την περίοδο της Ενετοκρατίας (Δουκάτο της Νάξου 1207-1566) και συνεχίστηκε στα χρόνια της Τουρκοκρατίας μέχρι τους νεότερους χρόνους.

Πύργος Μπαζαίου

Ο συγκεκριμένος πύργος εικάζεται ότι χτίστηκε περίπου το 1600 για να λειτουργήσει ως ορθόδοξο μοναστήρι του Τιμίου Σταυρού με μοναχούς μέχρι τις αρχές του 19ου αιώνα, οπότε περιήλθε σε παρακμή. Το 1834 το κτίσμα και οι γαίες που κατείχε περιήλθαν στην ιδιοκτησία του νεοσύστατου τότε ελληνικού κράτους. Τις επόμενες δεκαετίες του 19ου αιώνα το ελληνικό δημόσιο ενοικίαζε το κτίσμα και τα κτήματα, όπως έκανε με ανάλογες απαλλοτριωμένες περιουσίες, ώστε με τα έσοδα να χρηματοδοτεί τα πρώτα σχολεία δημόσιας παιδείας. Στο τέλος του 19ου αιώνα η χρεοκοπία του Ελληνικού κράτους οδήγησε στην εκποίηση περιουσιακών στοιχείων, ανάμεσα τους και το κτιριακό συγκρότημα του παλιού μοναστηριού, το οποίο αγόρασε σε ερειπωμένη κατάσταση ο Νικόλαος Ιάκωβος Μπαζαίος, μεγάλος γαιοκτήμονας της εποχής. Έκτοτε ο πύργος φέρει το όνομα του τελευταίου ιδιοκτήτη, όπως συνηθίζεται κατά παράδοση σε ανάλογα μνημεία της Νάξου

Πύργος Χειμάρρου

Ο Πύργος του Χειμάρρου είναι κατασκευή της ελληνιστικής περιόδου (4ος-3ος αιώνας π.Χ.) και από τα πιο αναγνωρισμένα μνημεία της Νάξου, μετά την πύλη του αρχαϊκού ναού του Απόλλωνα, την «Πορτάρα». Βρίσκεται στη νοτιοανατολική πλευρά της Νάξου, ανάμεσα στον Ζα, το ψηλότερο βουνό της Νάξου και τη θάλασσα (στα μισά περίπου της διαδρομής από το Φιλώτι προς τον Καλαντό). Δεσπόζει επιβλητικά σ' ένα ύψωμα ανάμεσα σε δύο χειμάρρους, το Χείμαρρο ανατολικά και τα Πετρόνια δυτικά. Επίσης βρίσκεται κοντά στους παλιούς οικισμούς της Αργιοβέσσας και του Βαρδάκη.

Η χρήση του, όπως και άλλων παρόμοιων πύργων στις Κυκλάδες, δεν είναι απόλυτα ξεκαθαρισμένη και ποικίλλει ανάλογα με την εποχή και τη θέση τους. Το μέγεθος του πύργου είναι μικρό για να είναι στρατιωτικό φρούριο. Οι στενές όμως τοξοθυρίδες υποδηλώνουν αμυντική χρήση. Πιθανολογείται εκεί να κατέφευγαν οι κάτοικοι από τους γύρω οικισμούς στην εμφάνιση πειρατών ή άλλου εχθρού. Περισσότερο όμως ευσταθεί οι κάτοικοι με τα κοπάδια τους να κατέφευγαν στα γύρω βουνά. Επικρατέστερη είναι η άποψη των Ιάκωβου Δραγάτη και του Γεωργίου Δημητροκάλλη να ήταν φρυκτωρία (ή βίγλα), δηλαδή παρατηρητήριο και μέσο μετάδοσης μηνυμάτων με φωτιά ή καπνό, σε άλλους ανάλογους πύργους στη Νάξο και στα γύρω νησιά με ένα προκαθορισμένο κώδικα. Σε αυτή την περίπτωση ο χώρος επαρκούσε για να φιλοξενήσει το αναγκαίο προσωπικό και τις προμήθειές τους, ακόμα και σε κατάσταση πολιορκίας.